

УДК 811. 111" 42 (043. 3)

Бабелюк О. А.

ПОЕТИКА СПОНТАННОСТІ ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОГО НАРАТИВУ

У статті окреслено специфіку текстуального простору постмодерністського нарративу в рамках поетики спонтанності, уточнено дефініції основних понять постмодерністської поетики. Визначено, що ключовими поетикальними засобами і прийомами постмодерністського нарративу є нарративна ризома, трансформовані оповідні техніки потоку свідомості, «начерку», імажизму, гіпертекст, оцифрована текстуальність, які в межах спонтанного письма створюють нарративний хаос, квазіреальність, та безкінечні мовні імпровізації. Простежено і схарактеризовано етапи становлення американської постмодерністської прози малої форми у поетологічному аспекті.

Ключові слова: поетикальні засоби і прийоми, постмодерністський нарратив, нарративна ризома.

Бабелюк О. А. Поэтика спонтанности постмодернистского нарратива. В статье описана специфика текстового пространства постмодернистского нарратива в рамках поэтики спонтанности, уточнены дефиниции основных понятий постмодернистской поэтики. Определено, что ключевыми средствами и приёмами постмодернистского нарратива являются нарративная ризома, трансформированные нарративные техники потока сознания, «начерка», имажизма, гипертекст, цифровая текстуальность, которые в рамках спонтанного письма создают нарративный хаос, квазиреальность и бесконечные языковые импровизации. В статье также исследованы этапы становления американской постмодернистской прозы малой формы, дана характеристика каждому из них.

Ключевые слова: поэтикальные средства и приёмы, постмодернистский нарратив, нарративная ризома.

Babelyuk O.A. Poetics of spontaneousness in postmodern narrative. The article focuses on specific features of textual space of postmodern narrative and on definitions of basic notions of postmodern poetics. It is proved that the key poetic means and devices of postmodern narrative are narrative rhizome, transformed narrative technics, hypertext, digitised textuality, which in the process of spontaneous writing lead to narrative chaos, quazireality and language improvisation. The research also traces stylistic means and compositional devices typical for American short story as a literary genre, viewed from their evolutionary perspective within three consecutive periods in its development – prepostmodern, postmodern, and postpostmodern. **Key words:** poetic means and devices, postmodern narrative, narrative rhizome.

*Увесь сенс сучасної поезії, танцю, вистави,
прози, музики полягає в елементі імпровізації,
спонтанності і відкритої форми.
Аллен Гінзберг*

Постановка проблеми у загальному вигляді, її актуальність та зв'язок з науковими завданнями. «Ситуація постмодерну» [28] постулює сприйняття світу як грандіозного звалища нагромаджених людством артефактів, традицій, образів, стилів. Відповідно у постмодерністській літературній

традиції наголос робиться на жанровій гібридності, фрагментарності, гетерогенності суперечних тверджень, поліфонічності і «відкритості» художнього твору та запереченні великих наративних форм загалом. Усе це перетворює постмодерністський наратив на випадковий бріколаж текстових фрагментів та структурний хаос як спосіб його організації.

Практика спонтанної імпровізації, започаткована у США після Другої світової війни, опиралася на «психічний автоматизм» як засіб донесення до свідомості можливостей, заборонених ідеологією. Письменники-постмодерністи сподівались, що «спонтанний мистецький твір зможе стати засобом зв'язку між «відкритою» цариною несвідомого та обмеженим ідеологією світом свідомості» [22, 35]. що радикально змінило традиційні форми подачі і сприйняття текстової інформації.

Новітні принципи побудови постмодерністського наративу уприроднилися у ризоматичній побудові текстуального простору та появи нових, специфічних засобів і прийомів його текстотворення [3,10]. Серед них наративна ризома, симулякр (образ відсутньої дійсності), різноманітні форми пастишу (попурі, колаж), палімпсесту (нашарування різних текстів), гіпертексту (аналог комп'ютерної літератури з численними відсиланнями), оцифрована текстуальність (взаємодія комп'ютера і тексту), трансформовані оповідні техніки (поток свідомості, «начерку», імажизму), які, за нашими спостереженнями, виступають ключовими поетикальними засобами і прийомами постмодерністського текстотворення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ґрунтовний аналіз праць із поетики постмодернізму (Р. Барт, Л. І. Белєхова, Т. Н. Денисова, М. Н. Епштейн, І. П. Ільїн, І. С. Скоропанова, L. McCaffery) дає підстави твердити, що з позицій епістемології постмодерністська поетика є сферою, що інтегрує стилістику, наратологію, семіотику, а **постмодерністський текстуальний простір** постає як «знакова діяльність, робота і гра» [5], тобто як *безперервний* процес конструювання знаків.

Постмодерністський художній текст неодноразово ставав предметом зацікавленень як вітчизняних, так і зарубіжних учених, зокрема в межах дослідження мовних особливостей розгортання змісту у поетичних текстах [8; 22], виявлення креативного потенціалу постмодерністської прози [1; 7; 29; 30], її семантико-синтаксичних [7; 25], структурних [14] та лінгвостилістичних [16; 19; 20] рис. Проте проблему визначення ключових поетикальних засобів і прийомів постмодерністського текстотворення все ще системно не розв'язано. Це пояснюється тим, що, з одного боку, постмодерністський наратив є надто строкатим за своїми поетикальними характеристиками, а з іншого, – для кожного етапу розвитку постмодерністського наративу характерні свої специфічні прийоми текстотворення, які увесь час змінюються.

Мета статті – окреслити специфіку текстуального простору постмодерністського наративу в рамках поетики спонтанності. Зазначена мета передбачає розв'язання таких **завдань**: визначити провідні засоби і прийоми постмодерністського наративу, а також простежити і схарактеризувати етапи становлення американської постмодерністської прози малої форми з погляду постмодерністської поетики.

Виклад основного матеріалу. Постмодерністське світобачення (сприйняття світу як абсурдного та непередбачуваного) вплинуло на оповідні техніки і принципи побудови постмодерністського нарративу руйнуванням всіх усталених правил і закономірностей їхнього застосування [3, 7]. Як наслідок у сучасній лінгвопоетиці сформувався новий лінгвосинергетичний підхід до трактування поетикальних засобів і прийомів як *цілеспрямованих* способів комбінації виражально-зображальних засобів різних мовних рівнів (фонографічного, морфологічного, лексичного, синтаксичного, текстового) з постійною динамічною зміною їхніх функцій: підсиленням, зміщенням чи узагальненням [1, 4]. Завдяки своїй набутій таким чином мінливості вони створюють особливий текстуальний простір, «спонтанне письмо, не skute правилами, які структурують свідоме сприйняття» [31, 56], де панують нарративний хаос, квазіреальність, створена безкінечною мовною грою, та різноманітні мовні імпровізації. На думку дослідників «позитивною рисою імпровізацій є те, що вони походять зі світу нових цінностей їх недоліком є зсув смислу, часто до повного його руйнування» [31, 57].

Принагідно зауважимо, що прийоми традиційної поетики стають постмодерністськими тільки у взаємному ігровому поєднанні і тільки в межах постмодерністського світогляду, що передбачає множинність інтерпретацій, відкритість вільного пошуку смислу та інтелектуального експерименту, ігрове моделювання реальності, на базі якого створюється і прочитується художній твір.

Як відомо, найважливіша відмінність постмодерністського нарративу від модерністського пов'язана з тим, що епістемологічна домінанта модернізму – *як я бачу світ?* – перетворилася на онтологічну – *як світ улаштований? що це за світ?* – [8, 1]. Для художньої епічної літератури це виявилось у пріоритеті стилю над сюжетом: важливим стало не те, про що розповісти, а те, як розповісти, тобто актуалізувався нарративний аспект. Стиль перетворився на рушійну силу твору, час від часу замінюючи собою сюжет. Авторська роль поступилася ролі спостерігача, якого ототожнюють з оповідачем/наратором, що зумовлено впливом «нарративної філософії» [28]. Функції наратора полягають у тому, що не автор відповідає за правдивість переказаної історії, події, а сам *наратор*.

Щодо «авторства» тексту, то концептуальні положення представників наукової школи на чолі з М. Фуко сягають ідей Р. Барта, які дослідник намагався витлумачити через поняття деконструкції. Найбільш цитованою і дослідженою в цьому аспекті є його праця «La mort de l'auteur» («Смерть автора»), де на місце автора Р. Барт ставить фігуру *письма* і проголошує індиферентність останнього, відсутність у ньому будь-якої ідентичності, цілковиту нейтральність, тобто розуміє *письмо* як «деструкцію будь-якого голосу» [5, 326]. «Чим швидше автор відсторонюється, тим більш марними стають зусилля «розшифрувати» текст [...]; *письмо* повсякчасно породжує смисл, але останній одразу зникає, відбувається систематичне вивільнення смислу» [там само].

Згодом зазначені теоретичні постулати ляжуть в основу *естетики спонтанності*, яка, ставлячи під сумнів соціальну владу панівної англо-

американської традиції у США, постулювала «відкриті», «поліфонічні» форми. У книзі «Jazz Text» Ч. Хартман зазначив, що відкрита форма спонтанного мистецтва втілює концепт поліфонії М. Бахтіна [26, 73]. Поліфонічною є така наративна форма, за якої автор постає у тексті не як цілісна особистість чи «суб'єкт», а як множинність голосів і особистостей, які виражають різні погляди та світосприйняття [26, 74; 6; 18]. За таких умов голос автора – це поліфонічна сума усіх голосів.

Таким чином, постмодерністський наратив твориться шляхом постійної трансформації наративних форм у різні «голоси», руйнуванням лінійності та однозначності текстової інформації, що зумовлюють *ризоматичний стиль викладу* – невизначеність між порядком подій наративу і порядком їхнього «розповідання» і як наслідок – знищення фабули і створення особливого типу «нелінійного письма» (Ж. Деррида) [24, 84] чи «діалогу текстів» (Ю. Кристева) [15, 47]. Так класичний художній твір трансформується у *ризоматичний*.

Тому саме *наративну ризому* вважаємо ключовим поетикальним прийомом творення постмодерністського наративу, специфіка якого полягає у перерваності сюжету, коли лінійний зміст втрачається, і читач може доусвідомлювати смисл оповідання самостійно.

Поняття ризоми було введено у філософію постмодернізму 1976 р. Ж. Дельюзом та Ф. Гваттарі у спільній роботі «Rhizome» («Ризома») [23] як протипагу поняттю *структура* для фіксації принципово позаструктурного і нелінійного способу організації цілісності, що залишає відкритою можливість для іманентної автохтонної рухливості і відповідно реалізації її внутрішнього креативного потенціалу самоконфігурації [9, 20].

Відомо, що ризома – це специфічна форма кореневища, яка не має чітко вираженого центрального підземного стебла [там само]. На відміну від будь-яких видів кореневої організації, ризома – не лінійний «корінь», а радикально відмінна від кореня рослин потенційна нескінченність, що імпліцитно містить у собі «приховане стебло» [там само]. Принципова різниця полягає в тому, що це стебло розвивається у будь-якому напрямку й приймати будь-які конфігурації. Ризома може бути зламана в якомусь місці, може переміститися на іншу лінію [9, 71]. Зміни, злами в ризомі виникають щоразу, коли сегментарні лінії зненацька виявляються на лініях зникнення. Ці лінії постійно переходять одна в одну.

У літературознавстві це явище було метафорично охарактеризовано Х. Л. Борхесом як «сад, у якому розходяться стежки» та У. Еко як «літературний ліс», де автор довільно змінює напрям сюжетних ліній, а читач прокладає свій «шлях» згідно з теж довільно обраним ним інтерпретативним напрямом, а сама ризома стає метафорою постмодерністського освоєння світу як хаосу.

Говорячи про постмодерністський наратив у царині його структурування як мегатексту [12; 13; 13], слід відзначити складність його гетерогенної ризоматичної структури.

Мегатекст, за визначенням І. М. Колегаєвої, – це комунікативно гетерогенне ціле основного тексту та допоміжного тексту [13, 75]. Ці частини

вирізняються прагматичним спрямуванням, комунікативною валідністю та облігаторністю своєї присутності у мегатексті. Основний текст є абсолютно облігаторним, він ціннісно домінує над допоміжним, прагматично спрямований на передачу повідомлення як такого. Допоміжний текст – це множина (від 1 до 7-8 типів) текстових повідомлень, які факультативно супроводжують основний текст, зазвичай є ціннісно другорядними і прагматично допоміжними, тобто спрямованими на оптимізацію функціонування основного тексту. Вичерпний перелік допоміжних повідомлень включає передмову/післямову, зміст, анотацію, резюме, виноску, коментар, глосарій, бібліографічний перелік, присвяту, епіграф.

Постмодерністський нарратив, завдяки своїй ризомній структурі, ускладнює взаємодію основного і допоміжних текстів, нівелюючи домінантність основного тексту і факультативність допоміжних, створюючи орієнтир на деструкцію, хаос. До прикладу, назва збірки оповідань Дж. Барта «*On with the Story. Stories*» («Продовжуємо розповідь. Оповідання») [32] (допоміжний текст) стає ключовою фразою не тільки для решти оповідань збірки (основного тексту), відкриваючи та завершуючи її, але й рухає текстове розгортання всередині історій (основний текст): то як запитання *On with the story, okay?* (Ну що ж, продовжуємо розповідь?), то як стверджувальне речення «*On with the story*» («Продовжуємо розповідь»), але вже з іншою комунікативною метою – як заголовок одного з оповідань (додатковий текст). Саме тут наявні роздуми про дивне переплетення реальності та художнього вимислу. Запропонована заголовком оповідання спроба продовжити розповідь перетворюється для головної героїні на своєрідну подорож у власне життя, що постає як фіктивне на сторінках книги, яку вона читає. Завершується збірка оповіданням «5, 4, 3, 2, ...», перший рядок якого розпочинається сполучником «*on*», що є частиною фрази «...*with the story*», а далі наведено численні уривки фраз незавершених чи нерозпочатих історій.

Отже, ризомну структуру постмодерністського нарративу як мегатексту становить сукупність не пов'язаних між собою хаотичних фрагментів основного та додаткових текстів, проте у кожному з них містяться зв'язки з попередніми, хоча ці зв'язки безструктурні, множинні, заплутані й постійно обриваються, що, своєю чергою, зумовлює амбівалентність постмодерністського письма.

Окремо слід наголосити ще й на **інтерсуб'єктивному** факторі постмодерністського нарративу [4, 15; 7], адже автор, текст та його реципієнт локалізовані у **хронотопі** (у просторі й часі). «Смерть автора» зумовила багатоголосся естетичних суб'єктів, з якими вступає в діалогічне спілкування авторське «я». У межах такого творчого хронотопу складаються специфічні стосунки автора з персонажами художнього твору. **Постмодерністський герой** не лише потенційно дорівнює авторові, а й сам стає суб'єктом свідомості, коли віддзеркалює не індивідуальність, а ідею. Звичайно, персонажі художнього твору – це можливі аспекти життя самого автора, розгортання його власних можливостей, у зв'язку з чим він може передбачити вчинки своїх героїв. З особистим досвідом письменника пов'язане не лише те, що було дійсно пережито, але й те, що він бажав і навіть уявляв, оскільки

уява є частиною його самого [21, 91]. Письменники-постмодерністи можуть використовувати факти зі своєї біографії в художньому творі, але не за ради неї самої, а для творення власної моделі світу, власного світовідчуття.

Узагальнюючи різні погляди на принципи побудови постмодерністського наративу в рамках постмодерністської поетики, можна виділити такі **головні його ознаки**: 1) преференції наратива (спонтанного письма) у відношенні автор – наратор – читач; 2) відсутність статичності тексту; 3) трансформація наративних форм постмодерністського повіствання.

Формування поетикальних засобів і прийомів постмодерністського наративу в межах жанру американської постмодерністської прози малої форми сягає ще XVIII ст. Їхня трансформація пов'язана з допостмодерністським, постмодерністським та постпостмодерністським періодами еволюції жанру американського оповідання протягом XX – XXI століть. Охарактеризуємо кожен із них детальніше.

Допостмодерністський період (1930-ті – 1950-ті рр.) у жанрі американського оповідання позначився напрацюванням нових наративних форм, коли монологічна домінанта трансформувалася у діалогічну (інтертекстуальну): автор перестає бути категорією самовираження, центром стає сам текст або письмо, що твориться читачем «тут і зараз» і ґрунтується на запереченні традиційних логічних норм формування думки та побудови твору. Письменики засуджують «фрагментарну безглуздість сучасного життя, його смислові лакуни, петлі, збочені інстинкти, надмір правил і розмножену пустоту» [22, 54], ламаючи умовності, які логіка нав'язала синтаксису. Тому серед мовностилістичних прийомів домінують прості або рвані синтаксичні конструкції зі зредукованими репліками прямого мовлення, що сприяли виникненню «телеграфного стилю» (E. V. R. Rangno) письма. Типовим вважаємо і мовностилістичний прийом **гротескної гіперболізації** [10], який ґрунтується на гротескно-карикатурному перебільшенні рис зовнішності героїв, властивостей об'єктів, перебігу подій, і надає образам гіперфантастичності. Застосовується також і техніка опису об'єкта як образу, запозичена з поезії імажизму.

Для **постмодерністського періоду** (1960-ті – 1980-ті рр.) характерним є вплив масової культури на суспільство: постмодерністський наратив послідовно твориться за допомогою суто постмодерністських стилістичних прийомів, насамперед з опорою на засоби інтертекстуальності, зокрема різноманітні форми пастишу (попурі, колаж) та палімпсесту (нашарування різних текстів). Завдяки інтенсивному використанню запозичень із кінофільмів, пісень та усних переказів про минуле, інтертексти вже використовуються не як поодинокі цитати чи іншомовні вкраплення, а як свідомий стилістичний прийом і реалізуються через перелицювання відомих тем і сюжетів та відкрите запозичення. Уведення до основного тексту повіствання інтертекстів сприяло поступовому формуванню **постмодерністської чуттєвості** [28], яка відтворювала хаос життя штучно організованим хаосом фрагментарного оповідання. Поступово руйнувалася логіка та лінійність розповіді, деконструювався наратив, створювався новий стиль постмодерністського нелінійного **спонтанного письма**,

особлива літературна форма, яка покликана передавати складні асоціації авторської суб'єктивної реальності, наприклад: «одночасне зображення крихти на тарілці, тарілки на столі, стола у будинку і будинку у світі» [27, 289]. Слід зазначити, що метод спонтанного письма [17] успішно застосовується у психології, як дієвий спосіб очищення від мисленневої маси думок. Основоположник цієї техніки у постмодерністській поетиці Джек Керуак в «Основах спонтанної прози» так пояснював свій метод спонтанного письма: слід уникати пошуку слів і нав'язування структур, натомість дозволити їм спонтанно виникати у ході того, як автор намагається не відставати від своїх думок [27, 292]. Згодом Дж. Керуак розробив і **техніку «начерку»**, яка дозволила збільшити кількість інформації, що передавалась, не порушуючи спонтанний потік наративу. Зосереджуючись на візуальному образі, автор розгортав у тексті потік асоціацій, а потім повертався і підхоплював інший потік, що йшов в іншому напрямку [27, 293]. Гетерогенний, нелінійний характер постмодерністського наративу все частіше знаходить свій вияв у **полістилістичності** [2, 6], навмисній імітації сучасного «гіперемоційного» (певною мірою шизофренічного) мисленневого хаосу за допомогою техніки потоку свідомості.

Постпостмодерністський період (1990-ті рр. – сьогодні) характеризується виникненням нового типу есеїстичної свідомості: стирання кордонів між текстом і реальністю. Серед виявлених поетикальних прийомів відзначаємо прийоми **«телевізійного мовлення»** (E. V. R. Rangno) та **«монтажного мислення»** (В. Б. Шкловський), що імітують сучасне мислення та мову, в якій різні лексичні одиниці поєднуються на кшталт монтажу і утворюють несумісний алогічний набір слів. Так виникає **диджимодернізм** (*digimodernism*) – своєрідна взаємодія комп'ютеризації й тексту. В його основі лежить оцифрована текстуальність (*digitised textuality*), що переінакшує традиційне розуміння авторства й самого процесу читання [11]. Ключовим прийомом стає **гіпертекст** (аналог комп'ютерної літератури з численними відсиланнями), представлений спеціальними гіпертекстовими ресурсами й гіпертекстовими виданнями, у яких постмодерністський наратив постає як гіпертекст із численними відсиланнями до культурно-історичного контексту, сам текст може бути змінений читачем і адаптований відповідно до індивідуальних смаків.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Постмодерністський наратив якнайкраще демонструє ризоматичну повістувальну манеру у царині спонтанного письма, де немає ані чітко організованої послідовності подій через ієрархію наративних форм, ані їхнього послідовного часового розгортання. У «відкритих» наративних текстах немає такої події, яка мала б абсолютне фіксоване значення, включаючи і те, що надає їй сам автор наративу або наратор. Переважає те значення, що є релевантним у конкретний момент, тобто у момент кожного прочитання. Безперервне творення постмодерністського ризоматичного наративу, де домінує не зміст оповідання, а його форма, зумовлює застосування різних трансформованих оповідних технік. Вивчення їхньої специфіки і складає перспективи подальших досліджень у цьому аспекті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабелюк О. А. Поетика постмодерністського художнього дискурсу: принципи текстотворення (на матеріалі сучасної американської прози малої форми) : автореф. дис. ... д-ра філол. наук / Оксана Андріївна Бабелюк.; Київ. нац. лінгв. ун-т. – К., 2010. – 32 с.
2. Бабелюк О.А. Способи постмодерністського текстотворення крізь призму полістилістики // Одеський лінгвістичний вісник : зб. наук. праць / [гол. ред. Н. В. Петлюченко] ; Національний університет «Одеська юридична академія». - Вип. 1. – Одеса : Фенікс, 2013. - С. 5–16.
3. Бабелюк О.А. Стилістичні засоби і прийоми крізь призму лінгвосинергетики // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія : Філологія. – К. : Видавничий центр КНЛУ, 2011. - Том 14. – № 1. – С. 7-17. – 11 с.
4. Бабелюк О.А. Трансформація хронотопу в постмодерністському текстотворенні: від діалогу до какофонії // Вісник Житомирського державного університету: зб. наук. праць. – Житомир, 2012. – С. 12-16. – 4 с.
5. Барт Р. Нулевая степень письма / Р. Барт ; пер. с фр. – М. : Акад. Проект, 2008. – 431 с.
6. Бахтін М. М. Проблема тексту у лінгвістиці, філології та інших гуманітарних науках / М. М. Бахтін // Слово. Знак. Дискурс : антологія світової літературно-критичної думки ХХ століття / за ред. М. Зубрицької. – Львів, 1996. – С. 318–323.
7. Бехта І. А. Оповідний дискурс в англійській художній прозі: типологія та динаміка мовленнєвих форм: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.04 / Іван Антонович Бехта; Київський нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – К., 2008. – 36 с.
8. Белехова Л. І. Образний простір американської поезії: лінгвокогнітивний аспект: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.04 / Лариса Іванівна Белехова; Київ. нац. лінгв. ун-т. – К., 2002. – 34 с.
9. Дельоз Ж., Гваттарі Ф. Капіталізм і шизофренія: Анти-Едип / Ж. Дельоз, Ф. Гваттарі. – К. : КАРМЕ-СІНТО, 1996. – 284 с.
10. Денисова Т. Н. Історія американської літератури ХХ століття: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Тамара Наумівна Денисова. – К. : Довіра, 2002. – 318 с.
11. Дроздовський Д. Література й візуальне мистецтво епохи мета модернізму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [eduhttp://www.academia.edu/4152650](http://www.academia.edu/4152650)
12. Колегаєва І. М. Метатекстова структурованість прози Оксани Забужко // Одеська лінгвістична школа: координати сучасних пошуків: колект. моногр./ за заг. ред. Ковалевської Т. Ю. – Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2014.– С.248–259.
13. Колегаєва І. М. Текст как единица научной и художественной коммуникации / И. М. Колегаева. – Одесса: Изд-во ОГУ им. И. И. Мечникова, 1991. – 120 с.
14. Колегаєва І. М. Текстова парадигма: микро-, макро-, мега-, гіпер- і просто текст. / І. М. Колегаєва. // Записки з романо-германської філології. - № 22. - Одеса: Фенікс, 2008. – С. 70-80.
15. Кристева Ю. Избранные труды: Разрушение поэтики. / Юлия Кристева; пер. с фр. – М.: Рос. полит. энцикл., 2004. – 656 с.
16. Леськів А. З. Лінгвостилістичні особливості комічного відображення дійсності (на матеріалі американських романів «чорного гумору»): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Аліна Зеновіївна Леськів; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Л., 2005. – 19 с.
17. Руднев В.П. Полифоническое тело: Реальность и шизофрения в культуре XX века: Ключевые понятия и тексты / Вадим Петрович Руднев. – М. : Гнозис, 2010. – 400 с.
18. Спонтанное письмо как способ самопознания [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://spiritana.ru/spontannoe-pismo-kak-sposob-samopoz/>
19. Тупахіна О. В. Поетика постмодерністської притчі у творчості Джуліана Барнса: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Олена Володимирівна Тупахіна; Запорізький нац. ун-т. – Запоріжжя, 2007. – 19 с.
20. Флеонова О. Л. Лингвостилистические и семиотические особенности американской литературы черного юмора: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / О. Л. Флеонова; МГУ им. М. В. Ломоносова. – М., 2003. – 24 с.
21. Шмид В. Нарратология / В. Шмид. – М. : Языки славян. культуры, 2003. – 311 с. – (Studia philologica).
22. Belgrad D. The Culture of Spontaneity. Improvisation and the Arts in Postwar America. – The

- University of Chicago Press, Chicago and London, 1998. – 524 c.
23. Deleuze G. Rhizome / G. Deleuze, F. Guattari. – Baltimore, 1976. – 74 p.
 24. Derrida J. The supplement of copula: philosophy before linguistics / J. Derrida // *Textual Strategies: Perspectives in Post-Structuralist Criticism* / ed. by J. H. Harari. – New York: Cornell University Press, 1979. – P. 82–120.
 25. Fokkema D. The semantic and syntactic organization of postmodernist texts / Douwe Fokkema // *Approaching Postmodernism* / ed. by Fokkema D. & Bertens H. – Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1986. – P. 81 – 98.
 26. Hartman Ch. O. Jazz Text. – Princeton, Princeton University Press, 1991. – 234 p.
 27. Kerouac J. On the Road. – New York: Viking Penguin, 1957. – 345 p.
 28. Lyotard J.-F. The Postmodern Condition : A Report on Knowledge / Jean-François Lyotard. – Manchester : Manchester University Press, 1984. – 110 p.
 29. Marshall B. Teaching the postmodern: Fiction and theory / Brenda K. Marshall. – New York : Routledge, 1992. – 287 p.
 30. McCaffery L. The metafictional muse: the works of Robert Coover, Donald Barthelme, and William H. Gass / Larry McCaffery. – Pittsburgh, Pa.: University of Pittsburgh Press, 1982. – 300 p.
 31. Williams W.C. Spring and All // *Imaginations* – New York: New Directions: 1970. – P 7–117.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

32. Barth J. On with the story: stories / John Barth. – Boston: Little, Brown & Co, 1996. – VII, 257 p.

REFERENCES

1. Babeljuk, O. A. (2010). Poetika postmodernists'kogo hudozhn'ogo diskursu: principi tekstotvorenija (na materialy suchasnoj amerikans'koj prozi maloї formi) : avtoref. dis ... d-ra filol. Nauk. Kiiv. nac. lingv. un-t.
2. Babeljuk, O.A. (2013). Sposobi postmodernists'kogo tekstotvorenija kriz' prizmu polistilistiki. Odes'kij lingvistichnij visnik : zb. nauk. prac'. (1), 5 –16.
3. Babeljuk, O.A. (2011). Stilistichni zasobi i prijomi kriz' prizmu lingvosinergetiki. Visnik Kiivs'kogo nacional'nogo lingvistichnogo universitetu. Serija : Filologija. 14 (1), 7 – 11.
4. Babeljuk, O.A. (2012). Transformacija hronotopu v postmodernists'komu tekstotvorenni: vid dialogu do kakofonii. Visnik Zhitomir'skogo derzhavnogo universitetu: zb. nauk. prac', 12-16.
5. Bart, R. (2008). Nulevaja stepen' pis'ma. M. : Akad. Proekt.
6. Bahtin, M. M. (1996). Problema tekstu u lingvistici, filologii ta inshih gumanitarnih naukah. In Slovo. Znak. Diskurs: antologija svitovoї literaturno-kritichnoї dumki XX stolittja, 318–323.
7. Behta, I. A. (2008). Opovidnij diskurs v angломovnij hudozhnij prozi: tipologija ta dinamika movlennivih form: avtoref. dis. ... d-ra filol. nauk: 10.02.04. Kiivs'kij nac. un-t im. T. G. Shevchenka.
8. Belehova, L. I. (2002). Obraznij prostir amerikans'koї poezii: lingvo-kognitivnij aspekt: avtoref. dic. ... d-ra filol. nauk: 10.02.04. Kiiv. nac. lingv. un-t.
9. Del'oz, Zh., Gvattari, F. (1996). Kapitalizm i shizofrenija: Anti-Edip. K. : KARME-SINTO.
10. Denisova, T. N. (2002). Istorija amerikans'koї literaturi XX stolittja. K. : Dovira.
11. Drozdovs'kij, D. Literatura j vizual'ne mistectvo epohi meta modernizmu [Elektronnyj resurs]. – Rezhim dostupu: [eduhttp://www.academia.edu/4152650](http://www.academia.edu/4152650)
12. Kolegaeva, I. M. (2014). Metatekstova strukturovanist' prozi Oksani Zabuzhko. In Odes'ka lingvistichna shkola: koordinati suchasnih poshukiv: kolekt. monogr. Odesa: vidavec' Bukaev Vadim Viktorovich, 248–259.
13. Kolegaeva, I. M. (1991). Tekst kak edinica nauchnoj i hudozhestvennoj komunikacii. Odessa: Izd-vo OGU im. I. I. Mechnikova.
14. Kolegaeva, I. M. (2008). Tekstovaja paradigma: mikro-, makro-, mega-, giper- i prosto tekst. Zapiski z romano-germans'koї filologii. (22), 70-80.
15. Kristeva, Ju. (2004). Izbrannye trudy: Razrushenie pojetiki. M.: Ros. polit. jencikl.
16. Les'kiv, A. Z. (2005). Lingvostilistichni osoblivosti komichnogo vidobrazhennja dijsnosti (na materialy amerikans'kih romaniv "chornogo gumoru"): avtoref. dis. ... kand. filol. nauk: 10.02.04. L'viv. nac. un-t im. I. Franka.
17. Rudnev, V.P. (2010). Polifonicheskoe telo: Real'nost' i shizofrenija v kul'ture XX veka:

- Ključevye ponjatija i teksty. M. : Gnozis.
18. Spontannoe pis'mo kak sposob samopoznanija [Jelektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa: <http://spiritana.ru/spontannoe-pismo-kak-sposob-samopoz/>
 19. Tupahina, O. V. (2007). Poetika postmodernists'koї pritchi u tvorčosti Dzhuliana Barnsa: avtoref. dis. ... kand. filol. nauk: 10.02.04. Zaporiz'kij nac. un-t.
 20. Fleonova, O. L. (2003). Lingvostilisticheskie i semioticheskie osobennosti amerikanskoj literatury černogo jumora: avtoref. dis. ... kand. filol. nauk: 10.02.04. MGU im. M. V. Lomonosova.
 21. Schmid, V. (2003). Narratologija. M. : Jazyki slavjan. kul'tury.
 22. Belgrad, D. (1998). The Culture of Spontaneity. Improvisation and the Arts in Postwar America. The University of Chicago Press, Chicago and London.
 23. Deleuze, G., Guattari F. (1976). Rhizome. Baltimore.
 24. Derrida, J. (1979). The supplement of copula: philosophy before linguistics. In Textual Strategies: Perspectives in Post-Structuralist Criticism. New York: Cornell University Press, 82–120.
 25. Fokkema, D. (1986). The semantic and syntactic organization of postmodernist texts. In Approaching Postmodernism. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 81–98.
 26. Hartman, Ch. O. (1991). Jazz Text. Princeton: Princeton University Press.
 27. Kerouac, J. (1957). On the Road. New York: Viking Penguin.
 28. Lyotard, J.-F. (1984). The Postmodern Condition: A Report on Knowledge. Manchester: Manchester University Press
 29. Marshall, B. (1992). Teaching the postmodern: Fiction and theory. New York: Routledge.
 30. McCaffery, L. (1982). The metafictional muse: the works of Robert Coover, Donald Barthelme, and William H. Gass. Pittsburgh, Pa.: University of Pittsburgh Press.
 31. Williams, W.C. (1970). Spring and All. In Imaginations. New York: New Directions, 7–117.
 32. Barth, J. (1996). On with the story: stories. Boston: Little, Brown & Co.

Стаття надійшла до редакції 20.03.2015 р.